

Előfizetési árak:

Egész évre 10.— frt
Félévre 5.—
Negyedévre 2.50
Egy hóra 1.—
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik minden-
nap, vasárnap kivé-
telével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és

kiadóhivatal:

Főplacc, a város-
házzal szemben.

Hirdetések:

Egy hasábos petít
sorokint 5 kr-ával
számítatnak.

Pünköszt ünnepére.

Irta: Csiky Lajos.

Debreczen, június 5.

Az emberi nem váltságára vonatkozó történet a pünköszt ünnepével végére jut.

Három nagy ünnepkört ül meg a keresztyén világ: a karácsonyt, a husvétit és a pünkösztit.

Az üdvtörténet láncolata Krisztus karácsonyi születésénél kezdődik, nagypénteki halálával és husvéti feltámadásával foly tovább, s az Ur áldozócsütörtöki menybemenetelével s a pünköszi Szentlélek kitöltésével végződik.

Mindezek arra emlékeztetnek bennünket, a mit az Istenség tett miérettünk, s arra tanítanak minket, hogy nekünk is kell valamit tennünk az Istenségért.

Pünköszt ünnepe van; a szép, a piros pünköszt ünnepe újra megérkezett hozzánk.

Kettős tízes nyelvek alakjában szállott le Jézusnak Jéruzsálemben egybegyülekezett tanítványai fejére Istennek Szentlelke, s Péter, ki előbb háromszor is megtagadta Mesterét, elkezde lángnyelven, szent lelkesedéssel be-

szélni. Beszédére háromezeren tértek meg és megalakult a keresztyén egyház.

E földi világban kezdettől fogva küzd a hitetlenség a hit igazai ellen. És ha Péter apostol prédikációja alatt felhangzott már a gunyolódó hitetlenség szava: „*édes bortól részegedtek meg ezek?*” bizony el kell ismernünk, hogy a gunyosoly ma sem szűnt meg meg teljesen, a kicsinylés szava ma is hangzik még egyeseknek ajkairól, s az együgyűek mulattatására szánt jámbor mesének tartja sok léha világfi, vagy kételkedő bölesész a pünköszi ünnep szent történetét.

Pedig csak hagyjuk mi meg a vallásnak az ő mélységes misztériumait. Szüksége van a vallásnak némi titokzatosságra, nekünk embereknek pedig a vallásra van mellőzhetetlen nagy szükségünk.

Hogy a keresztyén vallásnak szüksége van a titokzatosságra, a csodaszerűre, azt még a szabadelvű nagy francia gondolkozó, *Pascal* is elismerte, mikor egyik művében így ír: „a keresztyénség a csodadolgoknak rendszere, kötelességévé teszi az az embernek, hogy ismerje el magát kicsinynek,

sőt büntetésre méltónak, és mégis azt parancsolja neki hogy törekedjék az Istennel való hasonlóságra. Ilyen ellensúlyozás nélkül félelmetesen semmis volna az ő fölemeltetése, s reménytelenül elvettett az ő megaláztatása.”

De nekünk embereknek meg szükségünk van a vallásra, s épen a keresztyén vallásra van nekünk szükségünk.

Tudjuk, hogy I. Napoleon minden időknél egyik legnagyobb embere volt, kinek fanyarságáról, rideg kedvetlenségéről számtalan történet forog közszájon. És ez a rideg ember, ki azonban az eszmék értékét, a világot mozgató elvek hatalmát mindenekben fel tudta fogni és ismerni: a keresztyénségről nagyon sokszor a legteljesebb elismeréssel nyilatkozott.

Egyszer például azt mondja: „Valamennyi erkölcsrendszer finom, de mégis csak az evangéliumnak sikerült az erkölcsi elvek teljes egészét úgy összeállítani, hogy ne legyen azokban semmi absurdum. Nem néhány, rossz versbeszedett közhelyű mondatból áll az. Szeretnéd tudni mi az igazán fönséges? Mond el az uri imádságot.”

T Á R C Z A.

A Jácziint.

Irta: Könyves Tóth Kálmán.

*Leveles sátrában a jácziint oly szerény,
Akár levelei, melyek betakarák,
De mihelyt érezi tavasz langy sugarát;
Kidönti ajtaját az égő vágy s remény.*

*Fényes jövőn mereng s mély álom üli meg,
Tűzcsók ébreszti föl; kibomlik a levél,
Szára magasra nő, de arra nem kevély.
Sudár, karcsu tövén sok kis harang libeg.*

*Az a szülei ház odalent törpe már,
Virága epedőn a nap csókjára vár.
Szegényes házikón kidőlt, bedőlt eresz.*

*Gyöngéd bájaira az önti a varázst,
Hogy el nem feledi azt a régi lakást,
S harangja illatárt reá is permetez.*

A weimári művészverseny.

Irta: Drumár János.

Miként az októberi fáradt napsugár, oly érzelmeket kelt a weimári szép napoknak említése. Észrevétlenül idézi fel a messze multaknak eseményeit s bár vidám, vagy fájdalmas nyomokat is hagytak azok maguk után, most átszűrődve a visszaemlékezés tisztító fátyolán keresztül,

jóleső nyugalommal szemléljük az előttünk esendesen elvonuló régi dalokat.

Hjah! a weimári szép napok! Mikor még a földön jártak azok, kiknek neveit azóta a hir elvitte a föld minden zugába, mikor még mint emberek éltek azok, kik ma csak halhatatlan, utólrhetlen, alkotásaikban szólhatnak hozzánk!

Magunk előtt látjuk a weimari parkot, melynek komor zöldjében szenvedte át maga Goethe Werther keserveit, melynek vendégei gyanánt Herder, Schiller, Wieland, Klopstock, Lavater, Thalberg és Balzac ölelkeztek az emelkedett szellemű uralkodó herceggel, látjuk az egyszerű termeket, melyeket a század legkiválóbb szellemei mondtak otthonuknak s látjuk az egymást becsülő igaz barátságot, mely őket összefűzte.

Kétszer ragyogott fel napja Weimarnak. Először akkor, midőn Goethe ott tartózkodva, maga köré vonta korának kitűnőségeit, — másodizben akkor, midőn Chopin fogadta el a kiméletes alakban előadott meghívást. Az első periodus a mult század végére, a második a folyó század első harmadára esik. Chopin előkelő, de szegény lengyel nemes volt. Zenetanítástól élt s hivatalt a két kézzel osztó weimari udvarnál sem akart elfogadni. Nem is arra született. Ábrándos költői lelke, mely utánozhatatlanul finom zenéjének minden ütemében jelentkezik — visszariadt mindeu másnemű tevékenységtől. Olyan volt ő, mint impromptui: naiv kedély, háborgó hangulat, lágy, nőies érzelem, a megtévesztült romantika.

Az udvarnál ismerkedett meg Dudevant Aurora bárónővel, kit az irodalomtörténet Georges Sand név alatt ismer. Ez a nő egyenes ellentéte volt Chopinnak. Férfias mozdulatokkal, vitára mindig kész, ragyogó bőbeszédűséggel, biztos, határozott, fellépéssel ki tollával mindig az emberi méltóság és jog mellett küzdött, de nélkülözötte azt a vonzó női bájt, mely Chopinra lebilincselőleg hathatott volna.

Kettőjük közt tehát az udvarias tartózkodás lassanként a legfeszültebb ellenszenvvé fejlődött. Aurora dicsekedhetett Musset, III. Napoleon, Sandeau, Liszt, Lamennais, Planche, Balzac és Beyle legbizalmasabb barátságával, de Chopinra nem tudott előnyös befolyást gyakorolni.

Ily körülmények közt látogatta meg Liszt Ferencz a weimari udvart. Akkor már nimbuszá fejlődött homlokán az a csók, melylyel őt Beethoven a művészet felkent apostolává avatta, — mert hatalmas rivalisával, Thalberggel szemben kimondta az egyhangu kritika, hogy Thalberg az első, de Liszt az egyetlen.

A közel és távolnak minden irodalmi s zenei tekintélye sereglett össze e látogatás alkalmával a fogadtatásra, mely ünnepségek emelésére a szellemes uralkodónő egy kis kirándulást is rendezett a közeli hegyek közé, hol a vendégeket válogatott meglepetések várták. E meglepetések közé tartozott az is, hogy a hercegnő egy zongorát helyzetetett e azon völgyben, mely az uzsonna helyéül szemeltetett ki.

Az első keresztyén pünköst ünnepén zendült föl az Ur követőinek, tanítványainak ajkain az evangélium intő, hívó, tanító, vigasztaló, fölemelő szava. Ma a Péter apostol helyén ezrekre és százezrekre megy azoknak a száma, kik hirdetik a Krisztus tudományát s a jeruzsálemi három ezer ember helyett a föld kerekességén minden felé sok milliókra menő hívek serege éhezi és szomjuhozza a léleknek ama tulajdonosságát, mely a pünkösti csodaesemény által lett a maga teljességében kinyilatkoztatva az Istenség képére és hasonlatosságára teremtett emberi nemzet előtt.

Az első keresztyén pünköst alkalmával lépett előtérbe a világ szinpadára az a nagy, az a mérhetetlenül fontos hit- és erkölcsi elv, melyet mi keresztyénségnek nevezünk.

Ekkor lépett be az emberek tudatába az a vallás, melyet jobbal, tökéletesebbel pótolni eddig még senkinek sem sikerült.

Egy kedves kis történetet olvastam a napokban, melyet fentebbi szavaim képesében szóról-szóra imé lefordítok:

„Egy bizonyos alkalommal, nagy és fényes közönség jelenlétében egy valaki, ki önteltségéről ismertebb volt mint tanultságáról, a keresztyén vallásról a legbántóbb gúny és nevetség hangján beszélgetett.

Szerenesétlenségére beszédét hallgatta egy hírneves doktor is, ki hozzá lépven, így szólította meg: „Hát aztán uram, talált már más vallást, mely jobb a keresztyén-

ségnél? A gunyolódót szemmel láthatólag zavarba hozta ez a váratlan kérdés, s kénytelen volt beismerni, hogy eddig még nem talált a keresztyénségnél jobb vallást.“ Mert ha talál, folytatá a doktor, tudassa velem, s én készséggel hajlandó leszek elfogadni, öntől.“

Epen olyan böles, mint a milyen igazságos megszegyenítés volt ez.

Valójában ugy van.

A keresztyénségben kimeríthetetlen erő és hatalom, a isteni lélek teljességének pótolhatatlan ereje és hatalma vagyon.

Méltó hát a mi megemlékezésünk öröme e nagy ünnepnapon, a szép, a piros pünköst ünnepén.

Csak hadd zengjen hát a templomi áhitatos hívek ajkairól a szép pünkösti ének:

„E pünköst ünnepében,
E pünköst ünnepében
Zeng nyelvünk dicséreti,
Mert az ur Szent Lelkében,
Mert az ur Szent Lelkében
Híveit részelteti;
Melynek ereje
Minden ismeretnek kutfeje.
Világosságot ő gyújt
Szívünkben,
Erőt, bátorságot nyújt
Éltünkben.
Áldott Lélek, te légy mellettünk
S újjá születetünk.

— A képviselőház munkarendje. A büntető eljárást életbeléptető törvényjavaslat képviselőházi tárgyalása minden esetben — akár lesz formasierü obstrukció, akár nem — igen hosszúra fog nyulni. A kormány már számot is vetett ezzel a körülménnyel s az ünnepek után javasolni fogja, hogy az életbeléptető javaslat tár-

gyalásának megszakításával egyéb sürgős természetű előterjesztések is napirendre tűzessenek. Ezek közé tartoznak első sorban a honvédelmi miniszternek ismeretes előterjesztései.

— A török-görög béke. A két hadseregnek összejött küldöttei a fegyverszünet dolgában ideiglenes jegyzőkönyvet vettek föl. Ez okmány alapján a fegyverszünet meghosszabbítását a béketárgyalás idejére elismerik. A fegyverszünet egyes részletei miatt esetleg eredő nézeteltérések esetén mindegyik sereg köteles az ellenséges föllépést 24 órával előbb az ellenség táborának bejelenteni. Még csak néhány mellékes pont megállapítása hiányzik. Ezek között leglényesebb a töröknek az a követelése, hogy a flottának előre megállapított határok között való mozdulatai pontosan körülírandók. A küldöttek ismét összegyűlnek, hogy az egyes akadályokat elhárítsák és a végleges jegyzőkönyvet aláírják.

Országgyűlés.

Budapest, június 4.

Lukács László pénzügyminiszter két új törvényjavaslatot terjesztett be, aztán tovább folyt a perrendtartás életbeléptetéséről szóló javaslat fölött a vita.

Nagy Sándor a jobbfélről szólott hozzá elsőnek és meggyőző érvekkel kelt a javaslat védelmére. Beszédének sulpontja a 16 §. védelme volt és világosan demonstrálta, hogy ennek intézkedése nem esorbitja a sajtószabadságot.

Az élénk helyesléssel fogadott fejtegetés után Makfalvay Géza jelezte álláspontját a javaslattal szemben, amelyet reakzionáriusnak tart és ezért nem szavazza meg.

Élénk figyelemmel fogadták Plósz Sándor államtitkár felszólalását, mely nagy súlyjal esett a mérlegbe a javaslat javára. Arról beszélt első sorban, hogy a 48-iki törvényhozás akeziója is oda irányult, a mely csapáson a mai javaslat halad: a közérdekű dolgok ellenőrzése volt kizárólag az esküdt-bíróságoknak

Liszt Ferenczet meghatotta e gondos figyelem s a szellemes ötletet habozás nélkül sietett kihasználni. Hozzá ült a zongorához s míg szemel végigtekintettek a fenséges panorámán, mely a pisztójai, Etruskok paradicsomi ligeteire emlékeztetett, a billentyűkből esodálatos zengzetekeket esalt ki. Olyan volt az, mint egy ima-minőknök kifejezéseit hiába kereste a visszavonultság napjaiban, midőn lemondott volt a művészi pályáról s legbensőbb vágyának engedve, az oltár szolgájává készült lenni. Akkor hiába kereste a hangokat, melyek fenkölt lelkét a mennyekig tudták volna emelni — most a szabad természet közvetlen bámulásában megtalálta azt s magával ragadta saját lelkét is. Ott zúgott a hangszer, nem mintha hangszer, de egész zenekar lett volna, hol dörögve, mint az itéletnap harsona, hol lágy fuvalommá olvadva, a mint azt a felzaklatott, kifáradó kedély szokta érezni.

És nem volt a társaságban senki sem, ki e gyönyörű, sem ezelőtt, sem azután nem hallott rögtönzet varázsa alatt a zongorázót félistenné dicsőülve ne bámulták volna. Hiszen azon kevés szerencsések, kik Liszt Ferenczet a hangversenyteremben hallották, tudni fogják, hogy mit volt képes az a tiz ujj a száraz billentyűkből elővarázsolni. Az nem volt többé zongora az ő keze alatt, hanem édesen zengő hárfá és haragosan bömbölő vihar. Milyen lehetett tehát azoknak élvezete, kik őt akkor hallották ott, a fel-

riadt echo közbejátszása mellett, melynek feleselő visszhangja ugy hangzott, mint a Sixtina kápolna mélyszavú orgonája!

A társaság késő este tért vissza a kastélyba, egy feledhetlen nap emlékeztetének drága kincsével. Ekkor érkezett a társaságba George Sand, ki hátrálatva volt abban, hogy a kirándulásban részt vehessen. Csak ekkor tudta meg, hogy elmaradásával mit mulasztott el. Részben tehát ő reá való tekintettel, másrészt pedig önzésből a hercegnő azt kérdező a mestertől, hogy nem volna-e képes itt a kastélyban még egyszer eljátszani azt, mit a völgyben rögtönzött? Liszt már tagadólag akadt felelni, mikor Chopin hirtelen feléhajolt s halkán, anélkül, hogy bárki meghallotta volna — mondott neki valamit. Liszt esodákozva tekintett Chopinra, de ez fejével ujra intett, mire Liszt így válaszolt:

Fenséges asszony! Arra, hogy egy rögtönzetet másodsor is elő tudjak adni, csak ugy lehetek képes, ha ugyanazon helyzetben, ugyanazon körülmények közt, ugyanazon benyomások alatt állok. Hogy pedig ez legalább részben lehetővé tétesék, ki kell zárnom minden más behatást, mely az eredetét zavarná. Méltóztassék tehát kegyesen elrendelni, hogy a hangversenyteremben minden fény kioltassék s ezen feltétel alatt vállalkozom arra, hogy az ismétlést megkisértsem.

Természetes, hogy e különös kijelentés megdöbbenést keltett, de hát Lisztnek, kinek szabad volt az orosz udvar

előtt megszakítania játékát akkor, midőn látta, hogy a ezár nem reá figyel, hanem mással beszél s egyszerűen azt felelni: mikor a ezár beszél, másnak hallgatnia kell — Lisztnek szabad volt ily feltételt is szabni és nem esodákozhatunk, ha a háziasszony mosolyogva meg is adta erre az engedélyt.

A társaság tehát elhelyezkedett a hangverseny teremben, Liszt a zongorához ült, háta megett állt Chopin, a zongora végére hanyagul támaszkodott George Sand, Dorval asszonnyal. Erre a viaszgyertyák kioltattak.

S felhangzott ismét a bűvös zene, ütemről-ütemre ugyanaz, a mi a völgyben ragadta meg a hallgatót, esakhogy ezuttal még több esodálatossággal, mert az echo visszaverődő hangját is imitálta a zongora. A hallgatóságot az ámulat fogta el. Hogy lehessen arra emberi hatalom, mely a kedélyt így fel tudja rázni, játszani az érzelmekkel s oly érzelmet költeni, a minőt az a hatalom akar, hogy magukévé tehezzük az ő gondolatait s vele érezzük azt, a mit ő érez az ő gygási lelkében! Themáról-themára, motivumról-motivumra ismétlődött a rögtönzet, de mintha elfojtatott volna az eredetinek erőteljessége s helyette az átmenetek, változatok domborodtak volna jobban ki ezuttal; ugy tetstett, mintha a viharos dübörgés közé is valami álomszerű melodia szövődne, — mintha az erőszakosan ragadó futamok aprón gyöngyöző mozaikkal volnának kirakva. A rögtönzet egy vihart festett,

szánva. Ezt a dokumentálható álláspontot valószínűleg meg most a reform s mert ezt teszi, ez is egyik bizonyítéka annak, hogy itt a sajtószabadság korlátozásáról szó sincs.

Zajos helyeslés volt a visszhang Plósz pompás beszédére, a mely után

Apponyi Albert gr. kért szót. Annak a csalódásának adott kifejezést, hogy Plósz nem építette föl a kormány javaslatának ledörgetett várát, a mit romba döntöttek az ellenzéki támadások. Miként Plószsal, azonképpen elégedetlenkedett Zsigárdyval is, a ki nem talál különbséget a magánkörben vagy a sajtó révén elkövetett becsületsértések és rágalmaságok között.

Apponyi a reformban azt félti leginkább, hogy a gondolat-önkormányzatot fogja megsemmisíteni s mert ugyanazt tapasztalja a közintézeteknél is, a mit a közszellemnél, melyek mindenikének megromlására tör a kormány, ezért a javaslatot nem szavazza meg.

A baloldal zajosan helyeselte Apponyi beszédét, Szilágyi pedig öt percz szünetet adott.

Szünet után Pulszky Ágost fejezte ki örömét a fölött, hogy Apponyi ismét megszólalt, mert az ő ékesszólása mindenestre sokkal inkább díszerő van a Háznak, mintha meddő hallgatásra kárhoztatja magát. Sajna, ez az előrebocsátás nem szól azonban Apponyi argumentumainak. — Vád és vád, hiszen az volt Apponyi felszólalásában elég, de ezzel nem állt arányban épen az, a mit maga Apponyi a kormánypartban kifogásolt: argumentumainak fajsulya és értéke.

Tény az, hogy a magánbecsület nem részesült eddig megfelelő védelemben. Nos, keresnünk kell, a közhatalomban vetett hit érdekében kötelességünk keresni a szükséges garanciákat. Ha valahol, a közbecsülésben álló bírói karnál kereshetjük és meg is találjuk ezt a garanciát.

Ha itt a kivétel fölött vitakoznának, a diszkusszió vezethetne egy és más

melynek elvonulása után megcsendült a kápolna kis harangja s hallik az eremiták hálaimája. A vihar lezajlott már a zongorán s most felhangzott a bánatos chorus, kimondhatlan, szívhez szöllő édességgel. A hallgatók szívében megül a felriasztott fájdalom s a szemekben megjelen a könny. Ekkor hirtelen csuklás hallatszik s rögtön utána heves zokogás.

A szolgál hirtelen feltárják az ajtókat s a beözönlő fény mellett oly jelenetet tárult a jelenlevők elé, melyet megirigyeltek az istenek.

A zongoránál nem Liszt ült, hanem Chopin, ujjaival még mindig járva a billentyűzeten, szeméit önfeledten tapasztva az előtte térdelő, ölébe boruló, zokogó Liszt Ferenczre. George Sand ájultan dőlt Dorval asszony karjaiba.

Az isteni jelenetet lefestette George Sand egyik veje; ma a müncheni pinakothekában látható.

Azután nem beszéltek többé erről, legalább azon estén nem.

George Sand ellenszenve Chopin iránt ama varázslatos pillanatban a leghevesebb szerelembe esapott át. A szó szoros értelmében rabnője lett Chopin lelkének. Ez azonban csak őszinte barátságával tudta viszonzni Aurora szerelmét, míg a nő ingatag lelke, de főként Aurora fia által okozott zavar ez ideális viszonynak véget nem vetett. Nemsokára Chopin tüdővészbe esett s halálos ágyán Aurora ápolta öt évekig.

Ma nincs többé élő tanuja ama szép napoknak, elmúltak mind, elmúltak a weimári szép napok is.

Hjah! a weimári szép napok!

változtatásra. De itt nem erről van szó, itt restaurálási törekvésekről van szó, amely elől, mert azt komoly dolgokkal hozni kapcsolatban — frivolság, a leghatározottabban el kell zárkóznia a többségnek. Ime: ezért a javaslatot megszavazza.

Zajos, hosszas éljenzés volt a tartalmas beszédre a visszhang, s ezzel az ülés az elnök éltetése közben véget ért.

Debreczen és az országos tanáregyesület.

Debreczen, június 5.

A magyar tudományos társulatok, kulturális egyesületek között kevés lendült fel az utóbbi években annyira, kevés mutat oly virágzó, eleven életet, mint az országos középiskolai tanáregyesület. — Pedig néhány évvel ezelőtt a bomladozás jelei voltak rajta észrevehetőek; a fővárosi és vidéki tagok bizalmatlansággal és gyűlölettel tekintettek egymásra; a vezetőség nem tudott a tagokban érdeklődést kelteni és nem birta a tanárság érdekeit a fizetésrendező törvény alkotásakor megvédelmezni.

Azóta nagy változások mentek végbe az egyesület belső szervezetében és külső vezetésében.

Új alapszabályok készültek, melyek megszüntették a főváros és a vidék közötti ellentétet, melyek az egyesületet decentralizálták s a melyek lehetővé tették, hogy a nehezen mozgó fővárosi központ helyett és mellett az ország minden részében élénken sürgölődő fiókegyesületek (az u. n. vidéki körök) alakuljanak. — A vezetőség is egészen megújodott; az elnöki székbe Magyarország egyik legkiválóbb tudósa, egyik legszellemesebb és legkedvesebb írója került, *Beöthy Zsolt*, a ki rendkívüli elfoglaltsága mellett is egészen átadta magát új tisztje nehéz gondjainak. — Az ő neve azonnal visszazerezte az egyesületnek elhanyagolt volt tekintélyét, az ő személye bizalmat, érdeklődést öntött a tagokba, a kik siettek visszatérni az egyesületbe és belevinni az addig kívül maradt tanárokat is; az ő buzgósága számos erkölcsi és anyagi vívmányt biztosított a kormánynál és az ő buzditása szokatlan tevékenységet támasztott a tagokban.

Régi szervezetéből azonban megtartotta az egyesület egy dicséretes szokását. Évi közgyűléseit az ország más-más vidékén, rendszeren egy-egy tanügyi központban folynak le, amivel az egyesület két fontos czélt akar egyszerre szolgálni. Így tartja ugyanis ében a testületi szellemet oly különböző fajú és jellegű iskoláknál alkalmazott, egymással oly ritkán érintkező tagjai között, így kelt érdeklődést maga és működése iránt az ország legkülönbözőbb részein, a társadalomnak szélesebb rétegében, de másrészt így vezeti tagjait eredeti tapasztalat szerzés végett hazánk nevezetesebb vidékeire, iskolái és kulturális intézményeibe, így ismerteti meg tagjaival a közvetlen szemlélet útján az eltérő nyelvi sajátságokat, népi szokásokat, hogy a tagok visszatérvén hivatásuk színhelyére, saját iskoláikba, ott annál hathatósabban értékesíthették önállóan szerzett tapasztalataikat, annál élénkebb ismereteket terjeszthessenek a magyar földről, népről, művelődésről.

Nem esoda, ha épen ezért a tanáregyesület évről-évre megtisztelöbbséggel meghívásban részesül, ha a városok gyakran versenyeznek, hogy a falaik között lássák vendégeikül a közgyűlés tagjait. Csak az a különös, hogy a vendégihívó és vendéglátó városok között sűrűbben találkozunk a határszéli helyekkel, sőt nemzetiségi városokkal, mint a magyar Alföld nagy és gazdag emporu-

maival, sűrűbben pl. Máramaros-Szigettel és Pozsonnyal, Kolozsvárral és Fiumével, mint *Debreczennel és Szegeddel*.

Innen van aztán, hogy a tanárság jó része előtt mai nap is a magyar Alföld, e tipikus magyar országrész majdnem sötét Afrika, hogy sok helyt az iskolában is az igazi magyar életet, az alföldi pásztor életmódot, a magyar gazda szokásait, a tősgyökeres magyar polgár jellemvonásait majdnem úgy tanítják és tanulják, mint kuriozumokat, mint idegen világrészről szóló sajátosságokat.

Nemcsak a magyar alföldnek, hanem az egész magyar nemzetnek az érdeke, hogy ez gyökeresen megváltozzék, hogy az alföld a maga föld- és néprajzi viszonyaival igazán feltáruljon a tanárok előtt és mélyebben behatoljon a tanulók lelkébe. Ezen aztán legkönnyebben és leg hamarabb magok az alföldi városok segíthetnek. Hívják meg mentől gyakrabban a tanáregyesületet a maguk körébe, foglaloztassák az iskola embereit minél közelebbről a maguk sajtóságaival és intézményeivel. — Oszlassák el azt a balfelfogást, hogy az alföld nagy magyar városaiban, melyeket főváros és felvidék parasztvárosoknak szokott nevezni, nincsen is mit látni!

Győzzék meg a hazai tanárságot, hogy *Debreczen* például, mint város is nyújt annyi érdekes és tanulságos látványt, mint a felső megyéknek vagy a határszélnek szűk utcáiban és ódon házakban gazdag bármely városa. — El kell oszlatni azt a balhitet, hogy Debreczent csupán kolbász, por és Hortobágy teszi. Ideje volna már, hogy a magyar intelligencia, első sorban a hazai tanárság azt a felfogást vallaná és terjesztené, a mi az igazságnak egyedül felel meg, hogy t. i. Debreczen a gyors fejlődés útján levő, eleven életet élő igaz magyar város, a melynek széles, tiszta és befásított utcái, modern, csinos, néhol palotaszzerű házai a művelt nyugatra emlékeztetik a járókelőt, a melynek régi ipara és új gyárai, nagy forgalmu kereskedelme, intenzív földművelése a legnagyobb figyelmet érdemli, nem is szólván arról, hogy százados kollégiuma, évről-évre gyarapodó iskolái, alig megszámlálható kulturális intézményei megkövetelik, hogy minden művelt magyar tanár megismerkedjék velök.

S mi megvagyunk győződve, hogy az országos tanáregyesület szives készséggel jönne is ez alföldi metropolisba, ha idejekorán meghívást nyerne. Eljönne annál is inkább, mivel *Debreczennel* egyetemalapító törekvései már régebben ide irányították a figyelmét, mert az egyesület választmánya csak legközelebb is a legteljesebb elismeréssel adózott a *Debreczenben* lefolyt tiszántuli egyházkerületi közgyűlésnek, mely fényes példát szolgáltatott a tanári állás erkölcsi és anyagi megbecsülésére és mert az egyesületnek idősebb tagjai bizonyára még ma is a legkellemesebb emléket őrzik azon meleg vendégszeretetről, a melyben ezelőtt 18 évvel részesültek, midőn a tanáregyesület a tiszántuli ev. ref. tanárok kezdeményezésére és a nemes város meghívására ide hirdette s itt tartotta közgyűlését az 1879. év július 4—5. napjain.

De eljönne azért is, mivel megjelenésével további serény munkásságra akarná buzdítani a maga helybeli fiókját, az egy pár évvel ezelőtt alault *debreczeni tanári kört*, s főképp azért mivel a tanáregyesület ez idő szerint vezetője s lelke, *Beöthy Zsolt* hódoló tisztelettel és kegyelettel viseltetik *Debreczen*, a magyar kulturának e százados fényforrása iránt, a ki minden magyar tanár lelkét meg szeretné fűrésztetni a *Debreczenből* hajdan kiáradt és bizonyára maig is el nem fogyott igaz nemzeti szellemben s a ki *Debreczen* iránti mély érdeklődését már azzal s mintegy előre is kifejezi, hogy elvállalta a debrec-

ezeni ev. ref főgimnázium érettségi vizsgálatára a rendkívül terhes kormánybiztosi tisztet.

Most tehát csak Debreczen városa nemes tanácsán és Debreczen minden igaz érdekét átérző polgármesterén fordul meg az a kérdés, hogy vajjon az orsz. középiskolai tanáregyesület ide hirdesse-e a jövő 1898. évi közgyűlését. — Nehány hét múlva, július első napjaiban tartja az egyesület f. évi közgyűlését Győr sz. kir. városában és Pannónhalmán, a hol egyúttal megállapítja a jövő évi közgyűlés helyét. Ha mi jól ismerjük Simonffy Imre polgármesternek az iskolaügy iránt érdeklődő lelkületét, a melyben bizonyára fel fognak ujulni a 18 évvel ezelőtti vendéglátás kedves emlékei, ha jól sejtjük a városi tanács nemes intenczióit, egyszersmind ha helyesen vagyunk tájékozva a magyar tanárság hangulatáról, akkor bizonyos, hogy jövőre, 1898-ban Debreczen falai között fog lefolyni az országos tanáregyesületnek mindig országos esemény számba menő közgyűlése.

Kardos Alberf.

Hajduvármegye rendkívüli közgyűlése.

Debreczen, június 5.

Debreczen város példáját követte ma Hajduvármegye törvényhatósági bizottsága is, mely 9 órakor rendkívüli közgyűlésre nagy számban jött össze. Gróf Degenfeld József főispánt beléptekor meleg éljenzéssel fogadták, épúgy megéljenzették a Csapó István és Karap Mórész bizottsági tagok felolvasott indítványát, mely szerint a megye a kormány-nak nemzeti törekvésünk megvalósítására tett lépéseért a magyar tisztképzés ügyében köszönetet szavazzon, valamint az állandó választmány lelkesedéssel egyhanguan hozott hozzájáruló javaslatát.

A kormányhoz intézendő felirat szövege így hangzik:

Nagyméltóságú m. kir. Miniszterelnök Ur!

Kegyelmes Urunk!

Bejárnván az országot azon örömhír, hogy magyar nemzeti közvéleményünknek a magyar katonai tisztképzés ügyében táplált azon régi óhajta, hogy a tiszt katonai akadémiai jelleggel felruházandó Ludovica-Akadémián a magyar állam hivatalos nyelvén katonai kiképzést s magyar nevelést nyerő ifjaink a közös hadseregben mint tisztok illető helyöket ezentul épen úgy elfoglalhassák, mint az Ausztria területén felállított német tannyelvű akadémikus kiképzést nyert ifjak, immár a megvalósulás küszöbéhez jutott azon magyar nemzeti szempontból nagy horderejű törvényjavaslatok által, melyek az országunk ügyeit jelenleg intéző m. kir. kormány hazafias gondoskodásából kifolyólag a Ház asztalára letétettek: alólirt napon rendkívüli közgyűlésre összegyűltünk azon czélből, hogy nemzetünknek régi idő óta hangoztatott eme forró vágya teljesülése felett érzett örömünknek kifejezést adva egyszersmind a magyar kormány-nak nemzeti érdekeink érvényre juttatása iránt tett sikeres gondoskodás-ért hálás köszönetet s jövőbeni működése iránt bizalmat nyilvánítsunk.

Mi úgy találjuk, hogy a honvédelmi miniszter ur által az országgyűlés képviselőházához benyújtott két törvényjavaslat-tal a magyar tiszt katonai akadémia kérdése a legpraktikusabb módon nemzeti

alapon teljesen megoldást nyerend; úgy találjuk, hogy a két törvényjavaslat-tal biztosított jogok lehetővé teszik a legközelebbi jövőben már azt, hogy a tiszt katonai akadémiai jelleggel felruházandó Ludovica-akadémián magyar katonai nevelést nyerő ifjaink a közös hadseregbe beléphessenek a nélkül, hogy — miként annyiszor hangoztatva volt — akár anyanyelvüket, akár nemzeti büszkeségüket megtagadniok kellene.

Es mert nagy nemzeti vívmánynak tartjuk az említett törvényjavaslatokban számunkra biztosított jogokat: kedves kötelességünknek ismerjük azt, hogy a régi vágyunk teljesülését a megvalósulásra segítő magas kormány-nak — miként fentebb is említettük — böles és hazafias gondolkodásáért hálás köszönetet a jövőre nézve pedig bizalmat nyilvánítunk.

Mély tisztelettel kérjük Nagyméltóságodat, hogy ezt a magas kormány tisztelt tagjainak kegyesen tudomására juttatni méltóztassék.

Kelt Debreczenben, Hajduvármegye törvényhatósági bizottságának 1897. évi június hó 5-én tartott rendkívüli közgyűléséből.

Hajduvármegye közönsége nevében

Rásó Gyula,

kir. tanácsos alispán.

Rásó Gyula kir. tanácsos alispán indítványára a közgyűlés elhatározta, hogy br. Fejérváry Géza honvédelemügyi miniszterhez, mint a javaslat benyújtójához külön köszönő feliratot intéz.

Több kisebb ügy mellett szönyegre került Csanádmegye átirata a 30 holdig terjedő bérletek adómentessé tétele tárgyában. A közgyűlés elhatározta, hogy hasonló felterjesztést tesz a pénzügyminiszterhez.

A községi pótdadók kivetésére nézve elrendelte a közgyűlés, hogy úgy a községi mint a vármegyei pótdadók a törvény értelmében a folyó évi állami adók arányában vetendők ki.

Végül özv. Szöllőssy Jánosnének férje 1320 frt. fizetésének 3 óra eső részét a miniszteri jóváhagyás után folyó-síttatni rendelték el.

A közgyűlés a főispán éljenzése közben feloszlott.

Pünkösdi üzenet.

Irta: Kovácsy Kálmán.

*Fájdalomban, boldogságban
Csak írom a dalokat,
S a legnagyobb szeretettel
Te olvasd azokat...*

*S nem gondolod, valamint én
Nem veszem még észre sem —
Hogy azokba lelkem' öle
Ifjuságom' temetem...*

NAPI HIREK.

— **Pünkösdi.** Kivirult a piros, fehér pünkösdi rózsza szerteszélylyel ez édes hazában s kedves illatukkal töltik be a természet zölddel koszoruzott templomát, melyben a susogó szellő s a madarak ábrándokba ringató ajkai éneklük a legszebb énekeket és himnuszokat; de a szívnek, a lélekkel nemesak a természet Istenalkotta templomában kell emelkedni, hanem a kézzel csinált templomokban is, melyekben már holnap mintegy hallani

véljük a „sebesen zugó szélnek zendülését” s szívünk, lelkünk megtelik szent Lélek-vel, mint régen az apostolok megtelének.

*

A pünköszi istentiszteletek sorrendje a következő: Pünköszt első napján délelőtt 9 órakor az ev. ref. templomokban az urvacsora osztással összekötött istentiszteleteken a következők predikálnak: a nagytemplomban Könyves Tóth Kálmán lelkész, a kistemplomban Dicsőfi József lelkész, a Kossuth-utcai templomban Békely Lajos s. lelkész, az ispotálytemplomban Mitrovics Gyula lelkész. Ünnepe első napján délután és másodnapján délelőtt s délután az összes ev. ref. templomokban a legátusok fognak predikálni a következőleg: első nap a nagytemplomban Soltész Elemér esk. felügyelő, a kistemplomban Nagy Sándor senior, a Kossuth-utcai templomban Bogdán Lajos 4. th., az ispotálytemplomban Csernák Béla esk. felügyelő. Ünnepe másodnapján, hétfőn délelőtt: a nagytemplomban Nagy Sándor, a kistemplomban Csernák Béla, új templomban Soltész Elemér, ispotályban Bogdán Lajos, délután a nagytemplomban Csernák Béla, a kistemplomban Bogdán Lajos, az új templomban Nagy Sándor, az ispotályban Soltész Elemér. A r. kath templomban ünnepe első napján d. e. 7 órakor Hammernyik Sándor miséznek; 9 órakor dr. Wolafka Nándor v. püspök fényes segédlettel nagy zenés misén pontifikál, ugyanő tart szent beszédet, fél 12 órakor Molnár Kálmán miséznek; d. u. ünnepi vecsernye és rózsafüzér ajtatosság, tartja dr. Wolafka Nándor. Ünnepe második napján ugyanezen lelkészek szolgálnak ugyanazon időközben. — **Az ágostai hitv. templomban ünnepe** első napján délelőtt 10 órakor Materny Lajos lelkész, délután 3 órakor Geisztlinger Pál segéd lelkész fungál. Pünkösdi másodnapján d. e. 10 órakor komfirmáció, végzi Materny Lajos lelkész. Mindkét ünnepe nap urvacsora osztás. — **Az izraeliták pünkösdjé** a Schabout, épen úgy mint a husvétja össze esik a keresztények ünnepével. Ez alkalomból az izr. imaházakban a következő sorrendben lesznek az istentiszteletek. — Vasárnap reggel 6—8 óráig és délelőtt 9—11 óráig. Hétfőn „Hazkoráh” tartatik a kis-uj-utcai imaházban. Istentisztelet reggel 7—8 óráig, d. e. 10—11-ig. Ugyanezen napon az iskola-helyiségben istentisztelet d. e. 10—11-ig.

— **Kinevezés.** Gróf Degenfeld József főispán a vármegyei mai közgyűlésen bejelentette, hogy Miskolczy Lajos közgazgatási gyakornokot tiszteletbeli szolgabíróvá nevezte ki. A jelenvolt törvényhatósági bizottsági tagok szívélyes éljenzéssel fogadták e kinevezést, mely kedvező hangulatból arra lehet következtetnünk, hogy a képzett és tehetséges ifju tisztviselő az őszi közgyűlésen a dr. Forrai Andor lemondásával megürült szolgabírói állásra meg fog választatni.

— **Személyi hír.** Gróf Degenfeld József főispán a ma esteli vonattal tanyájára utazik, ahol az ünnepeket családja körében fogja tölteni. Kedden reggel visszaérkezik Debreczenbe, hogy a megyei rendkívüli közgyűlés hitelesítő gyűlésén elnököljön.

— **A zenede közgyűlése.** A debreczeni zenede f. hó 13-án vasárnap d. e. 11 órakor helyiségében rendes közgyűlést tart, melyre az egyleti tagok tisztelettel meghívattak.

Tárgysorozat: 1. Választmányi jelentés az 1895—96-ki tanévről. 2. Ugyanezen tanév felülvizsgált zárszámadásainak s a számvizsgáló bizottság jelentésének beterjesztése s a felmentvény felett határozathozatal. 3. A megürült választmányi

taghelyeknek választás utján leendő betöltése. — Debreczen, 1894. június 4. A választmány.

— **Üresedések a városnál.** Debreczen városánál egyszerre három állás is vár betöltésre. A **számvevőség**nél **számtiszt**i állás 900 frt. fizetés 150 frt. lakbér, az **adópénztárnál** **tiszt**i állás 700 frt. fizetés 150 frt., a rendőrkapitányságnál **rendőr-biztosi** állás 700 frt. fizetés és 100 frt. lakbér évi javadalommal. A pályázati kérvények Debreczen város főispánjához július hó 15-ik napjának délutáni 5 órájáig nyújtandók be.

— **A marhahusárak.** A marhahusárak felemeléséről írott híreinkre vonatkozólag a mészáros társulat több tagjának aláírásával nyilatkozatot kaptunk, a melyben megczafolják azt, mintha 27%-al emelkedtek volna a husárak. A közönség megnyugtatóra és meggyőződésre szánt nyilatkozat így hangzik:

A debreczeni mészárszékben a marhahus átlagos ára eddig is 48—52 kr volt csak néhány mészárszékben mérték a másodrendű bus kilóját 36—40 kr-ért; — de ezekben kénytelenek voltak belátni, hogy a versenynek ez a módja nagy veszteségekkel jár, — különösen ebben az időszakban, amikor a vágó marhák száma annyira megapadt, hogy csak messzeföldről, költséges és fáradságos utanjárással lehet a fogyasztáshoz szükséges mennyiséget beszerezni. Ez volt az ok, hogy a társulat tagjai néhány százalékkal emelték az árakat s ehhez alkalmazkodtak az olcsón áruló mészárszékben is ahol 44 kr-ra emelték a husárát. Ezekhez hasonló árak uralkodtak már a telen is, a múlt évben is, amelyeket a magas fogyasztási adók, vágási díjak és egyéb üzleti költségek indokolnak. Különként csak négy krajczárral, vagyis 48-ról 52 krajczárra emelték a husárát. — Még így is olcsóbb a hus Debreczenben, mint például a hasonló viszonyok közt levő Nyiregyháza, Miskolcra, a dunántúli városokról nem is szólva; s aránylag olcsóbb, mint a szomszédos Bősörményben, Hadházon, Vámos-Péresen, ahol 40 kr-ért mérik, holott Hadházon 2 frt 54 kr egy nagy marha után a fogyasztási adó, — míg Debreczenben 5 frt 4 kr, amihez még 2 frt vágási díj is járul. Azt hisszük, — így végződik a nyilatkozat — hogy ilyen árákkal épen nincs kiszarolva a fogyasztó közönség.

*

A városi tanács ma foglalkozott Komlóssy Arthur főjegyzőnek e tárgyban tegnap közölt előterjesztésével s a fennálló törvények és miniszteri rendeletek alapján elhatározta, hogy **próba vétel és próbavágás utján állapítja meg a hus átlagos árát** s ennek fogantatásával Boczkó Sámuel főkapitányt, Horváth István bizottsági tagot, Körner Adolf tanácsnokot, Szabó Kálmán kamarai elnököt, Tóth Lászlót, mint az alakulásban lévő husfogyasztó szövetkezet kezdeményezőjét, Csáky János vágóhídi igazgatót és Megyesy Ferencz számvevőt bizta meg azzal, hogy jelentéseket **nyolcz nap alatt beadják.**

— **Szabó János esperes az új parokián.** Szabó János körös-tarcsai lelkész és békés-bánsági esperes június második vasárnapján bucsuzik el köröstarcsai híveitől, hogy elfoglalja hódmezővásárhelyi új állomását. A köröstarcsaiak a távozás alkalmából bucsubankettet rendeznek az esperes tiszteletére. Vásárhelyen pedig nagyban készülnek a Szabó János méltó fogadtatására. E czélból közelebbről az egyház közönség gyűlést tartott, a mely helybenhagyta a presbiterium intézkedéseit és az ünnepségek sorrendjét következőleg állapította meg: Az esperes érkezése alkalmával Csabáig 5 tagból álló küldöttség megy elébe; otthon a vasutnál Juhász Mihály főgondnok fogadja a

presbiterium élén s leendő lakásán Szeremlei Sámuel lelkészelnök üdvözi. Esperes családjának nőtagjait a református nőegylet tagjai fogadják. Június 20-án délelőtt fogja az új lelkész megtartani székfoglaló beszédét, melyre a testvér hitfelekezettek, városi tanácsot, a hatóságokat és testületeket is meghívja az egyház. Istentisztelet végeztével 10 órakor presbiteri gyűlés lesz, 11 órakor a küldöttségeket fogja az ünnepelt fogadni a lelkész lakon. Ezután közeledik lesz.

— **Pünkösztől vonatok a Szepes-Sóstóra.** A közeli Szepes-Sóstó árnyas partjával, kitűnő gyógyhatású vizével s jó vendéglőjével mindinkább a debreczeni közönség felkapott kiránduló helyévé kezd válni. Az odaváló kimenetelt a m. á. v. igazgatósága is igyekszik minél kényelmesebbé tenni. Ünnep és vasárnapokon különvonatokat indít esténként a 7 kilométernyire fekvő kellemes fürdőről Debreczen felé. A közönség tájékoztatása végett tudatja velünk az állomás főnöksége, hogy pünköszt mindkét napján és azontul bezárólag szeptember 15-ig minden ünnep és vasárnapon esti 9 órakor egy vonat indul, mely a városba 25 perc alatt érkezik. Ehez csatlakozásba a helyi vasut is állít be kísérletképen egy külön vonatot.

— **Bestia.** Tiba Istvánnak, a Berger-féle téglagyár egyik munkásának van egy bimbóban levő szép rózsája, kit **Máriának** hívnak. Ez a fész rózsza tegnap elindult szüleitől a városba, az iskolába. Semmitsemgyanítva haladt a maga útján, a hatvan-utcai temető árka mellett, midőn egyszerre egy 22 éves paraszt Don Juan termelt a semmitsem sejtő rózsabimbó mellett s elkezdte csalogatni mézes-mázos szavakkal s midőn látta, hogy minden kísérlete dugába dől: előkapta zsebkezdőjét s betömte azzal a már-már segítségért éppen kiáltani akaró kis leány száját s a temető mellett levő széles árokba vonszolta s ott letörölte a 11 tavaszt ért rózsabimbó zománczát, egyetlen kincse büszkeségét ennek a szegény kis leánynak. — A lelketlen gazember, kit **Vincze Józsefnek** hívnak, kőműves legény, aki nem érdemli meg az emberi nevet sem, annyival inkább nem Isten ragyogó napját, miután a II-ik ker. kapitányság kihallgatta, az állatias embert átadta az ügyészségnek, hol most majd adnak neki — **pünkösdi rózsát**, pár évi fegyház illatával.

— **Zeneestélyek az Angol Királynőben.** Az a kellemes, elegáns, virágos korthelyiség, amelyel **Hauer Bertalan** nem kimélve áldozatot, az **Angol Királynő** szálloda udvarát átvarázsolta, az előkelő társaság legkedveltebb gyűléshelye lett. Már délelőtt ellepik a vendégek az asztalokat, élvezve a mindig friss **bajor** vagy **koronásert** a jóízű **villásreggeli** mellé. A pünkösdi ünnepek alatt bizonyára nagy számmal fogják e szép helyet a város közepében felkeresni, ahol szórakozásukra **vasárnap** estén a **Magyar** testvérek, **heffő** estén pedig a **Rácz** Károly pompás zenéje fog szolgálni.

— **Eszét veszítette.** **Vedress Istvánné** Kakas-utca 608. szám alatt lakó imakönyvtáros asszonyon ma hajnalban 3 órakor az elmagavar tünetei mutatkoztak. Dr. **Balkányi Ede** ker. orvos konstatálta is, hogy a szegény asszony, a ki folyton mindenütt macskát hivogat, megtévelyedett és bezállította a közokórházba. — Nagy Imre rendőrbiztos, miután a szerencsétlen asszony férje ez idő szerint távol van, a lakást bezárta.

— **Talált aranygyűrűk.** Két értékes aranygyűrűt bennök foglalt drágakövekkel találtak. A tulajdonosa átveheti kellő igazolás mellett az I. kerületi rendőrkapitányságnál.

x **Egy esper. plebánus levele.** Rudnok 1896. decz. 25. — Tek. P. Ács Albert gyógyszernek Székesfehérvár. Az ön kitűnő Cascaragrada és Vasmangan peptonát piluláit én ez év június 1-je óta számtalan szenvedő embertársam segítségére oly meglepő eredményre használom és alkalmazom, hogy legnagyobb elismerésemnek adózva, e kitűnő

szereket kartársaimnak és a szenvedő emberiségnek a legmelegebben ajánlhatom! Kiváló tisztelettel Dr. Wanskó Jusztin esp. plebánus. Számtalan ily elismerő levél áll betekintésre. (Lásd e lap mai számában megjelent és az ezután jövő hirdetések!)

x **Touristák és távlovaglók.** Hozzánk érkezett teljesen hiteles tudósítások szerint a Kwizda-féle fluid legjelentékenyebb turisták és lovaglók által fásasztó utak megtétele után jelentékeny sikerrel alkalmaztatik. A Kwizda-féle fluidnak mint éppen értesítenek bennünket, azon tulajdonsága van, hogy az emberi test izmait ellenálló-képesekké és kitarókká teszi, úgy, hogy a legnagyobb fáradságot könnyen feleddeti. Másrészt pedig ezen szeralkatrészei által a kimerült izomrészeket teljesen helyreállítja és minden fáradságot és túlerőltetéstől eredő fájdalmat megszüntet. Gyaloglók és lovasokra nézve ezen szakemberektől jött intés bizonyára nagy értékkel bír.

x **Pschorrbräu** müncheni sörgyár helybeli főraktárosa **Tóth Kálmán kereskedő** mai lapunkban megjelent hirdetését ajánljuk a nagyközönség szíves figyelmébe.

Tanúgy.

* **Jutalom könyvek.** Egy két forintért mindenféle rendű és rangú iskola 15—20—25 kitűnő jutalom könyvet szerezhet meg a **Gönczy-tanító egyesület filléres füzetek vállalatánál** (Pénztárosa Herczeg János ev. ref. tanító Ispótyal templom a kihez a pénz küldendő) Kuthi Zsigmond, Vántsa György és Herczeg János helybeli tanító útján, levelező lapon. A vállalat czélul tüzte ki magának hazafias, tanulságos mulattató 5—10—20—30 és 40 filléres füzetekkel kiszorítani a selejtes ponyvairodalmat. A t. cz. tanár és tanító világ tehát csak hazafias cselekedetet végez, a midőn az évzáró vizsgálatok alkalmával eme vállalatot támogatja és verses-, ima-, játék- és egyéb tanulságos mulattató füzetit jutalomkönyvül megveszi és terjeszti. A jutalomkönyveket portómentesen, helyben pedig a házhoz szállítja a vállalat. Nagyobb vételnél 30% az engedmény adatik.

Táviratok.

— *A Debreczeni Ellenőr* saját tudósítójától —

A gazdasági hitel fellendítése.

Budapest, június 5. A kormány ünnep után javaslatot terjeszt elő a Házban, mely alkalmas arra, hogy gazdasági hitelviszonyainkat kedvezően átalakítsa. A javaslat folytán az összes vízszabályozási, városi, törvényhatósági és viczinális vasuti kölcsönökre kiadott kötelezvények **adómentességet fognak élvezni.**

A katonai javaslatok.

Budapest, június 5. A képviselőház pénzügyi bizottsága tegnap este tárgyalta a honvédtisztképző intézetekről szóló törvényjavaslatokat. **Szerb György** előadó ismertette a javaslatok rendelkezéseit, pénzügyi kiadásait. Többek felszólalása után úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadták. A bizottság hozzájárult a véderő bizottság által a kormány és a honvédelmi miniszter iránt kifejezett elismeréshez.

Az obstrukció.

Budapest, június 5. A bűnvádi javaslatokhoz az ellenzék részéről még huszonegyen vannak szólásra felírva, kik valamennyien igénybe veszik szólás jogukat.

Az újságírók Apponyinak.

Budapest, június 5. A fővárosi újságírók tegnap este fáklyás zenével akarták meglepni Apponyit a 16. §. ellen mondott országgyűlési beszédért. Az ováció

azonban elmaradt, mert Apponyi elutazott Budapestről.

Eskövő elől a halálba.

Budapest, június 5. A sopronmegyei Feketeváros községben Mündner Magdolna hajnalban beletemetkezett egy szalmakazalba és magára gyújtotta azt. Teljesen összeégett a szegény leány, a kinek esküvéje pár nap múlva lett volna meg.

A Maros garázdálkodásai.

Lippa, június 5. A Maros töltését áttörve Belatin és Halasinecz községeket és földjeiket elöntötte. Mária-Radna víz alatt van, az odaérkezett bucsusok ezrei visszamentek. Lippa egy részében csak esolnakon lehet közlekedni. Az áradás folyton tart.

Vasuti karambol.

Igló, június 5. Várnán az 5-ös sz. személyvonat a 63. sz. tehervonattal a nagy kőd és hamis váltóállítást folytán összeütközött. Egy kalauz és vasuti postatiszt jelentékenyebb sérülést kapott. A gép és néhány kocsis megrongálódott, az utazóközönségnek baja nem esett.

Törvénytörések.

* **Elítélt párbajozók.** A debreczeni kir. törvénytörés ma délelőtt ítélték Szöllősy Rezső, jelenleg egy éves önkéntes és Lichtblau Albert, a helybeli önkéntességre előkészítő iskola igazgatója között a múlt évben végbement párbaj ügyében. A vádlottak védői voltak dr. Bakonyi Samu és dr. Freund Jenő ügyvédek. A törvénytörés a párbajozókat egy-egy havi államfogházra ítélte. Szöllősy megnyugodott az ítéletben, míg Lichtblau fellebbezett s dr. Nagy László kir. alügyész terhőkre szintén.

* **A hadházi testvérgyilkosság.** Sörös Gergely a hadházi testvérgyilkosság szomorú hőse előtt ma hirdette ki a kir. törvénytörés a kuria ítéletét, mely mindkét alsóbb bíróság ítéletének helybenhagyásával életfogytig tartó fegyházra büntette a gyilkost.

* **Gallovich Jenő sajtópöre.** Gallovich Jenő, volt debreczeni hírlapíró, ki leginkább párbajairól emlékezetes Debreczenben, sajtópört is kapott. A „Nagyvárad“ című lap egyik múlt évi számában azt írta, hogy Hartstein Árpád tisztartó, sikkasztások elkövetése után megszökött és körözik. Hartstein e közlemény miatt Gallovich Jenő hírlapíró, most honvédönkéntes ellen sajtópört indított. Tegnapelőtt tartották meg ez ügyben Budapesten Zsitvay Leo elnöklelte alatt az esküdtészi tárgyalást. A vádlott azt hozta fel mentességül, hogy ő, mint hírlapíró feldolgozván a hivatalos Rendőri Közlöny közzéadásait, tévedésből sikkasztásért körözöttnek írta Hartstein, a kit akkor csakugyan köröztek, de csupán valami jelentéktelen állategészségügyi kihágás miatt. Megjegyzzi Gallovich, hogy a hibát lapjában mindjárt másnap helyre is igazította. Az esküdték felmentették a vádlottat. Ugyanígy egyhangulag megállapították, hogy a cikkben van rágalmazás, de 8 szóval 4 ellen kimondták, hogy a vádlott nem vétke. Erre a sajtóbíróság kötelezte a panaszost a költségek viselésére.

Életbölcse ség 600 év előtt.

— Szádi, a persa költő. —

A budapesti tankerület tudós főigazgatójának, dr. Erődy Bélának köszönhetjük azt, hogy nemzetünk nyelvén, népies és mindenki által könnyen megérthető kötött szavakban megismerhettük a keleti bölcsek egyik legnagyobbját, Szádit. *Seikh Muszli heddin Szádi* a legna-

gyobb keleti moralista és didaktikus író, a kelet még ma is legismertebb és legnépszerűbb költője, 1191-ben született és 102 éves korában halt meg. Művei által, melyekben örök igazságokat fektetett le, ritka felvilágosult értelemmel, erős igazsággal és maró gunnyal ostromozza tapasztalatai után az emberek számos hibáit és osztogatja egyidejűleg ma is megszivlelendő böles tanácsait. Ezekből adok közre itt néhányat.

A bölesbeszédüsről és a hallgatagságról:

Bölesnek erény a hallgatás, ám csak úgy, Beszélni hogy tudjon szükség idején. Két nagy hiba: Hallgatni, ha szólni kell, És szólanı hallgatásnak idején.

A nagyok hatalmáról a kisebbek felett:

A macska, ha egeret fog, hős oroszlán, De eger lesz, oroszlánal viaskodván.

A népzivatás ellen:

Elzárhatja kis kapa viz forrását, De ha megnő, elefánt sem gázolt át.

A nagy politikusokról:

Nap tányérán az égi fény sötét lett, Jónás látnok ezet gyomrába betévedt.

Az irigységről:

Bánatot te nem okozol senkinek, Irigy ember kinját maga szerzi meg.

A zsarnokságról:

Épügy mint a farkas pásztor nem lehet, Zsarnok ember uralkodó sem lehet. Elynomásra támaszkodó fejedelmek Uralmuknak falát maguk döntik meg.

A dicvágyról:

Abban az egy reményben, jaj, mult el drága [életem, Hogy amire vágyott szívem, végre el is ér- [hetem. Teljesült a reménységem, de mi hasznom belőle? Nincs reményem, hogy visszajön az én lefolyt [életem.

A szegénységről:

Szegény s gazdag egyként rabjai a földnek, Akik gazdagabbak, inkább szükölköduék.

A könyörületről:

Aki nem tud bukott iránt irgalommal lenni, Nem fél, hogy ha megbukik, nem fogja fel [senki?

A pazarlásról:

Bolond, ki a fagygyugyertyát fényes nappal [meggyújtja, Alig lesz est s tartójából kifogyott a fagygyuja.

Az érzelmekekről:

Kaput nyitni vágyidnak, hogy rád rontsa- [nak, helytelen, De tárt kaput erőszakkal becsnkni is esztelen.

A szerénységről:

Ki elvonul nyugodni egy sarokba, Nem sérti azt ember szája, eb foga, Papirt, tollat összetépdés foszlányba S kritikusknak kezét, nyelvét nem bánja.

A jó lelkiismeretről:

Ne légy hanyag tisztvedben, ha akarod, Hogy ne legyen hatalma az ellennek, Légy mindenkor tiszta s ne félj senkitől, Mosók sulykkal csakis szennyest verdesnek.

A kapzsiságról:

Számtalan kincs van a tenger habjában, De biztonság egyedül csak partján van.

A barátságáról:

Nem látod, hogy a vagyonos embernek Üdvözlötül kalapjukat emelik, De ha a sors ledobja őt lábáról: Mindannyian fejét lábbal verdesik.

A megvesztegethetőségről:

Emir, vezér s szultán kapujához közel Közbenjáró nélkül, ne menj üres kézzel, Kapus és a kutya, ha idegeat látnak: Az galléron csipi, ez kap a ruhának.

A rágalmazásról:

Hogyha békét akarsz ellenségtől, lelke, Ha ő gyaláz hátban, te dicsérd őt szemben, Mivelhogy a nyelvről jön a sértő beszéd, Ha keserü nem kell, édesítsd meg nyelvét.

Az egyenlőségről a halálban:

Nincs különbség az ur és a szolgál közt, Mindkettőnek írott sorsa betelvé, Ha egy holtat visszahívna valaki, Nem tudná, hogy gazdag volt-e vagy szegény.

Az indulatok fékezéséről:

Nem ember az értelmesek szemében Ki a dühös kutyával is harcra kél, De jogosan nevezhetjük embernek, Ha bár dühös, sértőt soha nem beszél.

Az érdemről:

Itt a földön gyakran megtörténik ám az, Hogy bolondot polezon, okost alant láthatsz.

A pletykáról:

Aki neked más hibáit kedvteléssel elmondja, Hibáidat viszont másnak elmondani lesz gondja.

A külszínről:

Hogy a ruha alatt mi van, hogy tudnák az [emberek? Csak az író tudja mik a sorok között rejlenek.

A gőgről:

Öntelt ember nem lát magán kívül semmit, Dölyfösségnek fátyla eltakarja szemét, Hogyha ő is mások szemével nézne, Nem akadna, mint ő, olyan buta lényre.

A vagyronról:

Ha nincs földi javunk, bankódunk fölötte, S ha van, akkor lábunk hozzá van kötözve, Semmisenem oly kinzó, mint a javak gondja, Ha van, ha nincs, egyként szívünköt kin [nyomja.

A honvágyról:

Barátok közt lenni, habár lánczra vereten, Jobb mint idegenhelyt sétálni szép kertben.

Írók házasságáról:

Ha egyszer a házi gond ver bilinesre Szabadságról álmodoznod mit érne? Gyermekek, kenyér, ruha és pénz bajai Gátolnak a szellem utján haladni.

A szigorú erkölcsbírásokról:

Szegény bünebeesetten Szánakozzál kegyesen Ki ócsárlod tettemet, Mulj fel kegyben engemet.

A kérelmezőkről:

Ne menj soha levert arczczal pártfogódnak [elébe, Keserüvé változhatnék szintén az ő vig képe, Ha kérni mégy valakihez, menj mosolygón, [jó kedvvél, A nyilt arczu kérő ügyét nagyonritkán vesztie.

A pöffeszkedőkről:

Hítvány ember ha kap rangot, ezüstöt és [aranyat, Ugy bizonynyal arczbőre pof nélkül nem [maradhat. Egy böles ember mondott egyszer erre egy szép mondatot; Jó hogy az Ur a hangyának röpke szárnyat nem adott.

Az ülszentekedőkről:

Mit használ, ha imádkozol szétterjesztett ke- zekkel, De azokat visszadugod, ha szegénynek adni kell?

A tulszerénységről:

Mit sem ér az erény, érdem, ha titokban maradnak. Az alóét tűzbe dobják s dörzsölés kell am- brának.

A műveltségről:

Művelt ember arany pénzhez hasonlít, Bárhová megy, jól ismerik értékét. Művelt ifju, ha modora megnyerő, Elüzzék bár, nyomorban el nem vesz ő. Drágagyönygy ő s ha kagylójátott hagyja, Akad vevő, aki árát megadja.

A pénzről:

Arany nélkül nem boldogulsz erőddel.
Pénzed ha van, akkor erő nem is kell.

Az alantosok confidenciájáról:

Hol a gazda mindenféle cseléddel
Bizalmasan, barátsággal teréssel,
Nem csoda, ha ott a cseléd lesz az ur,
A gazda meg szolgájává aljasul.

Az anyósokról:

Rózsám hervadt, de tövise megmaradt,
Oda Éden, de a kigyó itt ragadt.

Mák Virág.

Szerkesztői posta.

T. . . . n. Köszönjük. Válogatunk belőle.

K. D. *Hogy verseit hol értékesítheti.* Forduljon vele a Hét szerkesztőségéhez esetleg a legközelebbi henteshez. Előbbi 5-10 frtot fizet költeményenként, utóbbi 10-12 frtot métermázsánként.

Josephus. Nem közölhető. A népköltészetnek nem az az ismérve, hogy köznap legyen. Ha megfigyelte a népballadákat, láthatta, hogy abban tartalom is van. Mit mondott Arany? A vers jó, ha eszme, forma, rimelés a lélekkel karöltve jár. Meg aztán csak nem nyomtathatunk ki ilyet: „Rózsai szeme vadul forgott s elszaladt.” Jól nézhető ki kifutott szemekkel.

H. . . . s. 1., Nines, 2., Volt. 3. Lehet. 4., Köszönjük, nem kérünk belőle.

236. A tanfolyamon d. u. 3-5-ig tartatik előadás.

Egy naiva. 1. A Föld a Holdtól két és félszer oly messze van, mint a hold a földtől. 2. Mátyás király nem használt anthracén tintát. Hogy miért nem, azt nem tudhatjuk. 3. A Pas-de-quatre táncot az ostendei fürdő táncmestere komponálta. 4. Az ilyet legjobb a mamától megkérdezni. 5. Edison reggeltől késő estig dolgozik. Kedvencz eledele a tojásos tészta parmezánnal. 6. Galileinek szöke bájusza és kecskeszakála volt. Haját a la 66. hordta. 7. Amerikát Columbus fedezte fel. További kérdéseire a jövő héten felelünk.

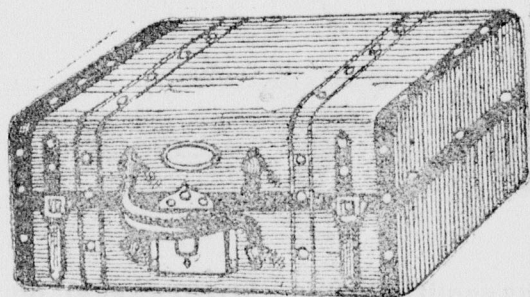
Egy előfizető. Tény, hogy a pénzügyi közgazg. bíróság döntvénye szerint a vasuti féláru igazolványok iránti kérvények *bélyegmentesek*. De ezen határozat ellen az illetékes hivatalok több oldalról előterjesztéssel éltek s valószínű, hogy az vissza is fog vonatni s ekkor a bélyegyet pótolni kell, különben a kérvény meg fog leleplezteni.

L. . . . n. Arad. Felhasználjuk.

B. H. *Hol találók boldogságot?* Azzal nem szolgálhatunk, de a helyesírási szabályokat minden nyelvtenban megtalálja.

Kiadó és laptulajdonos:

„Csokonai” nyomda és kiadó részvénytársaság.
Felelős szerkesztő: Zoltai Lajos.

Legjobb minőségű koffer,
uti ládák, táskák, — illatszerek,
szappanok, ruha-, haj-, fog- és kö-
römkefék, — zsebkések, ollók, pénz-
és szivar-tárczák,

legjutányosabban beszerezhetők

Szent-Királyi Tivadar

műiparú raktárában.

b. 515

**SANTAL
EGGER**

**hathatós szer
felülmulja a külföldi
gyártmányokat
új és idült bajoknál
1 üveg 1 frt 50 kr.**

494-0-4

**INJECTIO
Hamamelis Virginica**

Dr. Grobbe tanártól

a legbiztosabban gyógyító külszer új és idült folyásoknál férfiak és nőknek.

1 üveg 70 kr.

Kapható Debreczenben: Dr. Rotschnek (Arany egyszarvu) Örvényi Ottó (Angyal) Tóth Béla (M-gváltó) urak gyógyszerertárában.

HIRDETÉS.

A híres

zoványi női gyógyfürdő,

mely timsós és vasgáliczos vegyi összetételénél fogva az országban egyedül áll,

junius 1-én nyílt meg.

A szilágy-somlyói vasuti állomástól félóra járásra fekvő fürdőt az új tulajdonosok költéséget nem kímélve, a kor követelményeinek megfelelő módon rendezték be. Egészséges, tiszta szobák, kényelmes ellátás és orvosi felügyelet alatt álló vendéglővel van ellátva.

Lázár István

fürdőtulajdonos.

544

**Idős és fiatal
férfiaknak!**

Készülék az idegek erősítésére.

Dr. Müller főörzsvostól, számos kintüntetéssel évek óta a legjobb eredménnyel használva, mindennemű idegbajok ellen, melyek az idegek (erők) roncolásá által következnek, stb. és ezáltal a testi és szellemi erő hanyatlik. — Különösen mint **erősítő szer férfi gyengeségeknél** kiválóan elősmert. Ára orvosi utasítással együtt 3 frt 10 kr., csomagolási költség 25 kr. Egyedüli raktár és készítési helye:

Szent-György gyógyszerertár

Bécsben, V/2 kerület Wimmer-utca 33. sz., hová az összes levélbeli megrendelések küldendők.

Kérem e hirdetést kivágni és eltenni

431

4 arany, 15 ezüst érem; 30 tiszteleti és elismerő oklevél

Kwizda-féle

Restitutionsfluid

es. és kir. szab. mosóvízlovaknak

Egy palack ára

1 forint 40 kr. o. é.

Harminezöt év óta van alkalmazásban az udvari löstállókban, valamint a nagyobb katonai és polgári istállókban kitünő sikerrel használtatik a lovaknak nagyobb fáradoimnak elött való megerősítésére, valamint azok után való felfrissítésére; továbbá szorulások és izommeredések ellen stb., az idomításban képséss teszi a lovat nagyobb feladatok véghezvitelére. Csupán csak a fontú védjeggyel ellátva valódi és kapható Ausztria-Magyarország valamennyi gyógyszerertárban és drogueráriában.

Főraktár: Kwizda Ferencz János.

es. és kir. o.-m. és román k. udv. szállító, ker. gyógyszerertárnál, Korneuburg, Bécs mellett.

438

GUMMI- és MALHÓLYAG

valódi párizsi, tuczatja 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 és 8 frt; mindenhova a legnagyobb titoktartás mellett küld az 1881. óta fennálló világhírű cég:

Reif J. különlegességek üzlete Bécsben

I. Brandstätte 3.

478-26-3

Részletes árjegyzék zárt borítékban ingyen és bérmentve.

**A MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK
Szénosztályának Ügynöksége**

Bleier Testvérek

Debreczen,

Mezőtur,

Nagyvárad.

Ajánl és szállit

gőzmalmokhoz, téglagyárakhoz és cséplőgépekhez kiválóan alkalmas

Lupényi és Poroszkőszent

darabos, cséplő, koczka, dió, akna, dara és por osztályozással valamint

Koakszot és mosott kovácszenet

kocsirakományként bármely vasutállomáshoz a legjutányosabb árban számítva.

Szíves megrendeléseit sziveskedjék debreczeni irodánkhoz Főter Bankpalota (Jun. 15-től Teleki-utca 6. szám) intézni, hol árajánlatokkal és mindenféle felvilágosításokkal is szívesen szolgálunk.

Kimondhatlan széppé

teszi a gyengéd, fehér és rózsás arozbort, ugyszintén az arozot a szeplő és bőrtisztatlanság ellen megóvjja, azért használjuk a

Bergmann-féle liliumtej-szappant

Bergmann és Tsától Drezda és Tetschen a/E. (Védjegy Két bányász.)

Darabja 40 krajozár.

Kapható: **Dr. Rothschnok V.** g. ógyszertárában és **Csanak József** fűszerüzletében.

452

MAYPOLE

SOAP fest minden színben és árnyalatban.

A KÉZ A FESTÉS UTÁN

MAYPOLIALL. MÁS FESTÉKKEL

Legújabb találmány házi festésre!

Korszakalkotó találmány 500% megalkarítással

Ezen világhírű szappan **15 perc alatt** egy kevés forró vízzel ruhát, blouzt, gallért, selyemszövetet, bársonyt, satint, crotont, batiztot, gazét, inget, havisnyát, zsebkendőt, keztyűt, szalagot, csipkét, stb. bármilyen színnel fest; minden ruhát újjá varázsol; a festés **színtartó, nem fakul, méregmentes, a szövetet nem rontja. Egy drh. 40 kr. (fekete 50 kr.)** ez egy női bluzra elég. Minden darabhoz használati utasítás van mellékelve.

— Szabadalmazva az egész világon. —

The Maypole Company Limited, London.

Vezérképviselőség Osztrák Magyar Monarchia, Balkánállamok, Török- és Görögország részére:

Sonnenschein Lipót

Budapest, Arany János-utca 15. sz.

Kapható: 545

Debreczenben: **Benyáts Emil** czégnél.

RONCEGNO

legerősebb természetes **arzénikus és vastartalmu ásványviz**

a legelső orvosi tekintélyek által ajánlva és használálandó orvosi utasítás szerint:

Anémia, chlorose, bőr-, ideg- és női bajoknál, mocsárláz stb.

Az ivó-kúra egész éven át használhatik.

Raktárak minden ásványvizkereskedésben és gyógyszerertárban.

Roncegno fürdő (Dél-Tirol) Trienttől 1 1/4 órára.

Ásvány-, mocsár-, gőzfürdők, teljes hidrogén gyógyászat, Elektrotherapia, massago, gyógy-gymnastika 535 méter a tenger felett. Szél ellen védett gyönyörű fekvés, illatos, teljesen pormentes, száraz levegő, egyenletes légáramlat 18-22°. Elsőrangú **gyógyterem** kiterjedt szép sétánnyal. 200 idegen szoba, ét- és olvasóterem, gyógyterem. Mindenütt villanyos világítás. Gyógyzene. Lawn-Tennis. Árnyékos sétatermek, élvezetes kirándulások. Idény május-október.

Prospectus és felvilágosítás 467 10-6 a fürdőgazgatóságtól Roncegnoban.

A „DANUBIA“ kerékpárműhelyek

426-12-12

Alex. Hulla,

WIEN, VII., Hermannngasse Nr. 29.,

ajánlják a legjobb elsőrendű 97-ik évi minta szerinti kerékpárokat urak, hölgyek és gyermekek számára a legolcsóbb árak mellett. Kivánatra ismertetések ingyen és bérmentve.

Legújabb szabadalmazott találmány!

A cipőtalpak imprágnálva

VANDOL (talp-védőszer)

által, **vizmentes és háromszorta tartósabb** mint más. Minden évszakban **védelem a nedves lábak ellen.** A cipőtalpak **hajlékonyak** maradnak. Egy üveg ára **25 kr.**

Császári és királyi szabadalmazott

Csizma-fénymáz és természetbőr créme-gyár

alapított 1832-ben.

Fernolendt István

Wien (Bécs), Schulerstrasse 21.

425

— Csak a fenti bejegyzett védjeggyel valódi. —

— Raktár Debreczenben: **Félegyházi János** urnál. —

A rovarok bármiféle fajtáját összehasonlíthatatlan biztossággal és gyorsasággal öli. Csak a „valódi“ megvétele végett jól megjegyzendő:

1. a lepecsételt, vörös czímkés üveg-palaczk,
2. a szó-védjegy „Zacherlin“.

438

A mit **dobozokban, papirzacskókban vagy nyitottan kimérve,** mint Zacherlint árusítanak, **az sohasem „Zacherlin“** és a legmegtévesztőbb jelzések dacára soha sem való a régóta jól ismert „**J. Zacherl**“ czégtől.

Óvakodjék a megtévesztéstől s csak szolid üzletekből vásároljon.